

Hægri og javnari pensión

Hetta er eitt av okkara ynskjum, men tá krevst, at vit fáa eina aðra stjórn í Danmark. Eina javnaðarstjórn, segði Hans Hækkerup.

Um ein triðingur av øllum dimum hefur tryggjað sær eina líkinda pensión á ellisárum. Hetta hava tey gjørt gjøgnum eina tænauspensión ella við grunn, at arbeiðstakarar eisini gjalda sín part.

Men nógv tann størsti parturin av dimum hefur í dag bert fólkapensiónina at líta á.

Hon er alt ov litil, og tí er ikki lógið, at tey verða alt fleiri, sum royna at útvega sær aðra pensión umframt fólkapensiónina.

Hetta segði Hans Hækkerup m.a. á stevnuni sum Javnaðarflokkurin skipaði fyri í Norðurlanda Húsinum um sosialmál.

Hann segði, at sjálvandi skal upphæddin, sum fæst í fólkapensión hækkað, men hetta er neyvan ráðiligt bert at gera beinleiðis yvir skattin.

Hetta kemst fyrst og fremst av teirri orsök, at hetta krevur eitt ógvuliga hart skattatrýst, tí talið á teimum, sum eru í lønandi vinnu, gerst minni sum tíðin liður. Pensiónsaldurin lækkar samstundis sum skúla- og lærutíð verða longri. Harvið fáa vit fleiri „njótarar“ og færri, sum kunnu gjalda.

Arbeidsmarknaðargrunn

— Tí hava vit í danska Javnaðarflokkinum hugsað okkum, at gjørdur verður ein sokallaður arbeiðsmarknaðarpensiónsgrunnur, sum bæði arbeiðstakarar og løntakarar gjalda í. Býtið, sum vit kundu hugsað okkum, verður ein triðingur frá løntakara og tveir frá arbeiðstakarum, segði Hans Hækkerup.

Hann helt, at tilík skipan kundi takast í stigum gjøgnum 10 ár, soleiðis at tá hesi tiggju árinu vóru farin, rindaðu arbeiðstakarar 6% av allari goldnari lön í grunnin og arbeiðarin 3%. Hesin grunnur skuldi fegna um

øll millum 16 og 67 ár, burtursæð frá teimum, sum frammanundan hava eina skipan, sum er eins góð.

Á hædd við onnur lond

Hans Hækkerup segði, at við einum tilíkum grunni komu danir á hædd við Noreg, Svøríki og Finland, sum longu í fímti- og sekstíárunum settu tilíkar grunnar á stovn.

— Men ein tilíkur grunnur kemur ikki teimum til góðar, sum í dag eru farin um pensiónsaldur. Teimum vilja vit eisini arbeiða fyri, sum vit altíð hava gjørt tað, segði Hans Hækkerup.

Sum eina hjálp til okkara núverandi pensionistar hava vit m.a. hugsað um at hækka skattafria inntøkumarkið. Varandi heimahjálpi, ávíst frá almennari síðu, verður ókeypis og somuleiðis verður ískoyti til heilivág, hækkað.

Tey, sum arbeiða heima

Men eftir er ein bólkur, sum ikki er í beinleiðis lønandi vinnu. Til dømis húsmøður, sum arbeiða heima. Tey hava sjálvandi eisini rætt til eina líkinda pensión á ellisárum. Fyri tey hefur Javnaðarflokkurin hugsað sær at hækka fólkapensiónina á hædd við tað, arbeiðsmarknaðargrunnurin kann lata.

— Harafturat so lóðandi at taka av tær serligu avsláttarskipanir fyri pensionistar og í staðin

Hans Hækkerup: Danski Javnaðarflokkurin hefur sett sær sum mál at tryggja fólki javnari pensiónir.

lata teimum eina væl hægri pensión, so tey sjálvi eru før fyri at gjalda fyri tær tænaustur tey ynskja, segði Hans Hækkerup.

Hann legði dent á, at danski Javnaðarflokkurin vil við sínum uppskotum tryggja javnari pensiónsviðurskipti. At tey lægstlöntu fáa somu pensiónsupphædd, sum tey finga tá tey arbeidda og somuleiðis at tryggja teimum, sum ikki hava verið í lønandi vinnu, eina pensión tey kunnu liva rimuligt av.

— Men skal hetta eydnast okkum, mugu vit fáa eina aðra stjórn í Dan-

mark, eina javnaðarstjórn.

— Konservativa stjórnin hevur fyri so vitt einki imóti at settur verður á stovn ein arbeiðsmarknaðarpensiónsgrunnur, tí ein tilíkur fremur uppsparing í danska samfelagnum. Og eina tilíka uppsparing hevur hin niðrundirkomni statskassin hart brúk fyri, men teir konservativu fáast ikki til at bota um pensiónsviðurskiptini hjá teimum eldru. Hetta er ein av aðalmuninum á verandi konservativu donsku stjórnini og eini javnaðarstjórn, segði Hans Hækkerup.

tór.

Landsstýrið til verka við arbeiðsmarknaðargrunni

— sigur landsstýrismaðurin í arbeiðaramálum, Vilhelm Johannesen, sum beint eftir páskir fer at seta nevnd at arbeiða við hesum.

— Fólkapensiónin var góð í síni tíð. Tað var eitt stórt framstig, tá vit í 1959 finga fólkapensiónina, men sum tað varð ávíst, millum annað av Grethe Lundblad og Hans Hækkerup á stevnu Javnaðarflokksins, krevur tíðin í dag meira. Tey eldru krevja meira til lívins upphald, og talið á teimum, sum skulu gjalda, verður meira avmarkað. Hetta tí at pensiónsaldurin lækkar og aldursmarkið, tá fólk fara í vinnu, hækkar, sigur Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður í arbeiðaramálum.

Hann sigur, at sokallaða

ATP-skipanin hevur verið roynd í okkara grannalondum, og var helst eisini góð í sínari tíð, men tað visir seg, at hendan skipan røkkur ikki langt longur. Í Føroyum kom spurningurin um eykarpensión til tey, sum ikki hava aðra pensión enn fólkapensiónina, upp fyri meira enn 20 árum síðani. Tá setti landsstýrið eina nevnd at kanna hendan spurning, men einki kom burtúr, uttan at nakrar kanningar vórðu gjørdar, sigur Vilhelm Johannesen.

Landsstýrið hevur nú tikið spurningin upp aftur. Vilhelm Johannesen sigur, at hann miðar imóti

at hava nakað at leggja fyri lótingið í komandi tingsetu.

— Í hesum sambandi eiga vit at hugsa um tað, sum Hans Hækkerup og Grethe Lundblad fóru fram á stevnuni um arbeiðsmarknaðarpensión, har arbeiðsmarknaðurin — løntakarin og arbeiðstakarinn — rinda í grunn, og sum kann virka eftir eitt ávíst áramál, sigur landsstýrismaðurin.

Spurdur um hvør skal stjórna grunninum, sigur Vilhelm, at tað er kanska nakað tíðliga at siga enn, men grunnurin kemur at umfata nógv løntakarafelag og arbeiðstak-

arafelag, so spurningurin er um grunnurin ikki í ávísan mun skal umsitast av tí almenna, við áhuga-felagnum sum umboðsráði.

Um hvat skal vera við teimum grunnum, sum longu eru settir á stovn, sigur Vilhelm Johannesen, at hesin spurningur skal sjálvandi eisini takast upp samstundis.

Vilhelm hevur sett sær sum mál, at vit fáa eina sama slag loysn fyri allar løntakarar, sum ikki fáa tænaustumannapensión.

— Stórum munur er á inntøkuni hjá fólki, og hesin munur gerst enn størri, tá ellisárin koma,

Vilhelm Johannesen, landsstýrismaður: Serligur arbeiðsmarknaðarpensiónsgrunnur skal nú setast á stovn.

og pensiónin skal útgjaldast, tí tey, sum hava havt litla inntøku, sita eftir bert við eini fólkapensión, meðan tey, sum hava havt stóra inntøku, sita annað-

hvørt við eini hampuligari tænaustumannapensión ella við eini sjálvteknaðari pensión, afturat fólka-

Framhald á síðu 9